

Folkethingets Forhandlinger. (67.)

1057 14. Nov. 1889, 1. Beh. af Lovf. om Handel, m. m. af alkoholiske Drikke. 1058

Grundbetragtning, at Loven frigjør Mennesket; men da jeg staar paa den Betragtning, at Loven hverken frigjør Mennesket eller Samfundet, men har en anden Opgave, saa venter jeg mig ingen Bedring af Samfundets Tilstand ved den Slags Foranstaltninger og hele den Lovgivnings Tankegang, som saa stærkt har indsnæget sig hos Folkethinget i de senere Aar. Man skal have Politibetjente og rigoristiske Bestemmelser paa enhver Ting om, hvad Borgerne i Samfundet maa gjøre og lade i det private Liv, med Hensyn til Fornødenheder osv. Jeg tror, at det er en hel forfærdig Opsatte. Grib Sagen ved Roden, byg og indvendig fra, drag Ombyrg. for Opdragelsen og Uddannelsen af det indvendige Menneske, og lad alle Forbedringer i Samfundet fremkomme ad den naturlige og rigtige Vej, der igjennem, at Borgerne ere dannede til at sige: Jeg vil og jeg vil ikke og ikke ere opdragne dertil, at Staten siger: Du skal og Du skal ikke. Ved den sidste Fremgangsmaade faae De aldrig et dygtigt Samfund, De faae mer eller mindre trællestændede Borgere, der forstaa at lusse sig om de positive Lovbestemmelser og ogsaa om disse Paragrafer for Paragraf, thi de kunne ikke blot drikke i Smug, men de kunne drikke saa meget mere hjemme. Det kan gaa som i Kong Sniogs Dage, da Kongen gav Lovbud paa Lovbud mod Drikkeriet, men hvor vedkommende Mand forstod at gaa udenom dem og gjøre Kongen det klart, at paa den Maade odelagde han kun Landet. Hvad vil det sige, at de f. Ex. negte Udstjænkning fra Al 7 om Vordag Aften, naar de ikke kunne forhjude Arbeidsmanden at tage sin hele eller halve Pot Brandevin hjem i Huset og nyde den sammen med sine Venner eller i et andet privat Hus? Hvad vil det sige, at man ikke maa kjenke alkoholiske Drikke uden Kommunalbestyrelsens Samtykke, og at Ministeren skal give Bevilling, det vil ikke sige Andet, end at de ville have, da Kommunalbestyrelserne i Virkeligheden for en stor Del ere høirestnede, at heretter ikke Andre end Provinsforstærkers Venner i Byerne blive Beværgningsdrivende. Hvorfor er De nu blevne saa opsatte paa, at Ministeren eller Ministeriet skal have Bevillingsretten tilbage, naar man for 30 Aar eller længere Tid tilbage — det er for denne Sags Ved-

komme de 16 Aar tilbage — erkjendte, at det var en stor Uret og ikke stemmende med Grundlovens Grundsaetninger, at det at bevilge Afgang til Erhverv skal ligge præsideren i en Ministers Haand; hvorfor skal man nu være saa tillidsfuld og laa paa dette Punkt overfor den høie Regering? Jeg skal for mit Vedkommende forbigaa det, idet jeg tror, at de ærede Forslagsstillere afse derfra og jeg ikke vil lægge Noget ind i Forslaget, som de ikke selv have ment dermed; men det er ikke let at springe fra den nuværende Lovgivning, hvor Alle have lige Afgang til lovligt Erhverv, tilbage til Alkoholismens Bevillingsprinciper. Det er ikke noget let Spring, og der skal andre Grunde dertil end de, der angives her, at de tro, at de kunne forbedre vort sociale Liv og den offentlige Moral derved, at de stemple Noget som ikke lovligt, og som Noget, der ikke kan ske offentligt for vore Dine, som man dog ikke kan forhindre ster i Smug, og det maatte i langt større Udstrækning. Jeg kan bedre forstaa Bestraffelser for ved udvortes Tvangsmidler og Lovbestemmelser at gjøre vort Folk moralsk, om man f. Ex. indførte en Paragraf i Straffeloven, som sagde: Det skal herved under Tugthusstraf være forbudt at drikke Spiritus, og det skal under Tugthusstraf være forbudt at fabrikere Sligt her i Landet, ligesom jeg ærlig talt vil tilstaa, at ligesom man i mine Barnsomsdage jog omkring med Toldbetjente fra Sted til Sted for at forhjude Bønderne at brænde Brandevin — ikke i Kjøbstæderne og paa Herregårdene — og ansaa det for tilladeligt og samfundsrigtigt, saa vil jeg fuldt saa gjerne stemme for en Lov, der forbød Fabrikationen af Spiritus, som for en Lov, der forbød Fabrikation af Kunstsmør, thi jeg vil indrømme, at Spiritus ikke i den Grad er en Nødvendighed, i alt Fald ikke almindelig taget, om end det kan være blevet det for Somme, som en lille Smule vel fabrikeret Fedtelse til det tørre Brød. Jeg negter ikke flere af disse Bestemmelser min Anerkjendelse, og jeg kan forstaa vidt lige de høitærede Forslagsstillere Tal, fordi de anden Gang have bragt dette paa Dmtale. Jeg angriber ikke dem, jeg retter kun mine Bemærkninger mod den Tendent, der gaar igjennem dette Thing, og som gaar ud fra den Tankegang, at vi ved en saadan Lov,